

De Vereniging van Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra

Evi Gillard en Leonie Lanssens, coördinatoren VVC

De Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw (VVC) is de ledenvereniging van cultuurcentra en gemeenschapscentra in Vlaanderen en Brussel. De VVC behartigt de zakelijke en inhoudelijke belangen van de leden enerzijds via beleidsadvisering en beleidsvoorbereiding, anderzijds via informatie en actie.

Wanneer werd de Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra opgericht?

In 1975 verenigden de eerste directeurs van de allereerste cultuurcentra, geopend in 1972 (Waregem, Turnhout, Hasselt, Strombeek, Dilbeek, ...) zich in de vzw Federatie van Nederlandse Culturele Centra in België. Vanaf 1983 werd dit de FeVeCC (Vlaamse erkende culturele centra). In 2002 vormde de organisatie zich om tot VVC.

Wat is jullie opdracht en hoe vullen jullie die in?

We zijn erkend via het decreet Lokaal Cultuurbeleid voor deze opdracht: het bieden van een overlegplatform en de leden vertegenwoordigen t.a.v. de Vlaamse overheid en anderen. Momenteel herdenken we onze werking en willen we deze vertalen in 3 pijlers: innoverende inspirator, stemgerechtigde raadgever en verbindende facilitator.

Hoe hebben jullie de sector (en de eigen organisatie) zien evolueren?

Sinds de eerste bouwstenen in de jaren zeventig gelegd werden is de sector enorm gegroeid, waardoor we vandaag over een fijnmazig netwerk aan lokale culturele infrastructuur beschikken. Die evolutie ging trager dan bij de bibliotheken, waar er een plicht was, maar steden en gemeenten investeerden zelf vrijwillig en veel (in de werking en in infrastructuur) naast de Vlaamse incentives. De professionalisering en kwaliteit nam toe, dankzij baremaverplichtingen voor personeel, maar ook dankzij onderzoek, opleiding, overleg, ... Waar voorheen het verzuilde middenveld en de politiek de lokale culturele agenda bepaalde, ontstond er een gezonde driehoeksverhouding tussen cultuurprofessionals, cultuurpolitiek en middenveld. Het programma van CC's heeft steeds diverse luiken gehad, in jargon: cultuurspreiding, cultuureducatie, cultuurparticipatie en gemeenschapsvorming. Het kunst- en cultuurlandschap veranderde voortdurend

waardoor ook de cc's zich steeds herpositioneerden. Het verbreden van het vormingswerk, een pioniersrol in het jeugdtheater en culturaanbod voor scholen, een plek voor de kunsten (vooral theater), ... De belangrijkste verwezenlijking over al die jaren heen zit 'm volgens ons in de kwaliteitsvolle publieksbemiddeling. In lokale contexten en dorpskernen aan publieksopbouw doen voor cultuur en kunst.

De ledenorganisatie is steeds gegroeid in aantal leden, maar de werking was fluctuerend in omvang. De FeVeCC was een ledenvereniging en had tegelijk een steunpuntfunctie avant la lettre. In 2001 versmalde de opdracht van VVC, wegens de oprichting van het steunpunt Cultuur Lokaal (nu: LOCUS). Met de huidige nieuwe ontwikkelingen in de bovenbouw voelen we dat de VVC-werking terug verbreedt. Hoewel niet altijd evident, zijn de leden steeds solidair en collegiaal geweest, van grote tot kleine spelers. Het is een fijnmazig netwerk dat elkaar professioneel en inhoudelijk versterkt.

Welke tendenzen merken jullie op binnen de sector?

We zien een aantal evoluties en uitdagingen: door de decentralisatie is er nog meer lokaal maatwerk mogelijk, waardoor we in een land- schap terecht zullen komen van meer diversiteit in soorten werkingen van CC's, bibliotheken, hybride vormen van huizen en werkvormen, vrijetijdsdiensten, enz. Dat is een interessante evolutie.

Zoals gezegd, beschikken we over een wijd- verspreid netwerk van culturele infrastructuur — een rijkdom die we als samenleving op een optimale manier willen inzetten om te beantwoorden aan diverse culturele behoeften (vrij- plaatsen voor creatief en artistiek talent, ruimte voor vrijwilligers, verenigingen en burgeriniti- atief, verbindingsplek naar educatie, welzijn, innovatie, multimedia, presentatieplek voor diverse kunstvormen, ...). Daar zullen we nog

“DE KRACHT VAN CC'S EN GC'S LIGT IN HET VERBINDEN: VAN SOCIAAL- CULTUREEL WERK T.E.M. DE KUNSTEN”

bewuster mee omspringen, in lokale en regionale context.

Tegelijk komen heel wat CC's los van de eigen culturele infrastructuur. Ze bespelen de culturele ruimte. Fysiek: parken, pleinen, leegstaande panden, kerken, buurten, ... Uit de cijfers van 2010 bleek dat 1 op 4 activiteiten zich 'buitenshuis' afspeelt. Ook mentaal: CC's zorgen voor meer verbindingen en verwevenheid in een stad of gemeente, schakelen zich in in een breder verhaal en beleid. Ze coproduceren en cocreëren in alle mogelijke betekenissen. Anderzijds wordt deze tendens mogelijk versterkt (of net bemoeilijkt) door de afbouw of druk op middelen en professionele krachten om lokale culturele processen te begeleiden. Er zit ongetwijfeld een uitdaging in het zoeken naar een nieuw evenwicht tussen professionaliteit (lokale cultuurprofessionals) en vrijwilligers, middenveld, kunstenaarscollectieven en overheid. Bij de professionelen zien we de tendens van 'programmatoren' naar 'cultuurmakelaars' of 'cultuurwerkers' die verbinden. Dat is positief, want daar heeft altijd al de kracht van CC's uit bestaan: de verbindingsplaats of het kruispunt van sociaal-cultureel werk t.e.m. de kunsten. Het wordt tijd dat we dat ten volle gaan uitspelen. Tegelijk mogen we specialisaties niet uit het oog verliezen. Hoe kunnen we bijv. bepaalde expertises en competenties delen of ruilen?

Nu Vlaanderen niet meer dirigeert en de provincies zich moeten terugtrekken, gaan we naar een nieuwe verhouding en verantwoordelijkheid tussen steden en gemeenten. Vanuit het perspectief van de burger is het onmisbaar dat steden en gemeenten collectief blijven zorgen voor gelijkwaardige toegang van alle burgers in Vlaanderen tot cultuur, kunst, informatie, ... Modellen als stadsregio's en intergemeentelijke samenwerking zijn in opmars.

De belangrijkste uitdaging is de voortdurende zoektocht van lokale culturele instellingen (CC's en bibs) om te innoveren, in te spelen op het lokaal weefsel én maatschappelijke uitdagingen die het lokale overstijgen. CC's blijven een kwaliteitslabel en een mindset. Het komt erop aan om die kwaliteit te blijven herdefiniëren, vanuit cultuurproducten en -processen. De

kunsten moeten daar blijvend een prominente plek in innemen.

Om op al deze uitdagingen in te spelen wil VVC zich als netwerk breder vertakken en verweven met andere domeinen en als een schakel tussen Vlaanderen en de steden en gemeenten.

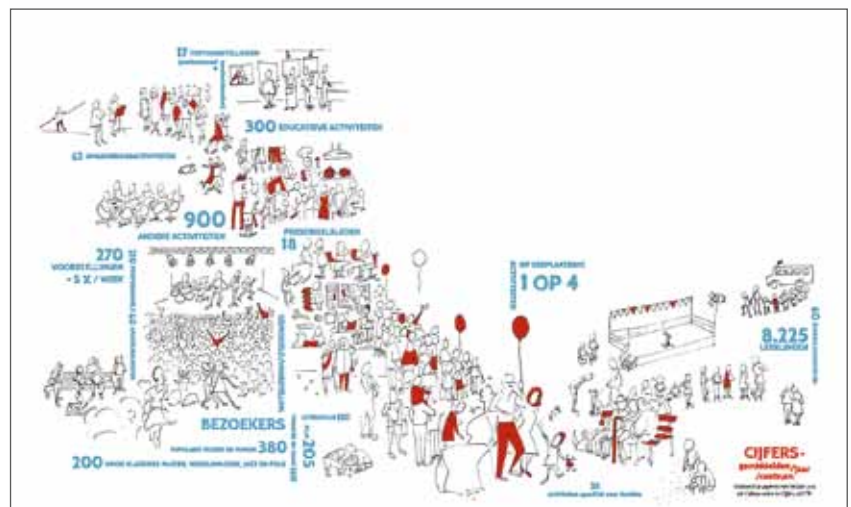
Wat kunnen jullie de BAD-sector nog bijbrengen?

De beide werksoorten hebben de voorbije jaren al veel van elkaar geleerd. We juichen verdere dialoog en ontmoeting, op lokaal en Vlaams niveau, dan ook toe. CC's zijn sterk in publieksbemiddeling, educatieve, participatieve en sociaal-artistieke processen.

En andersom, wat kunnen jullie nog leren van de BAD-sector?

Digitalisering is voor bibliotheken al bijna een evidentie. CC's nemen pas hun eerste stapjes. Het digitale lijkt ons een belangrijk speerpunt voor de komende jaren en is een katalysator voor heel wat andere tendensen. Het digitale kan ons helpen in het weghalen van schotten tussen sectoren en domeinen, in het breder vernetwerken en in het verdiepen van onze maatschappelijke opdracht. ■■

> Je vindt VVC op:
www.cultuurcentra.be
 Facebook: /vvcvzw
 Twitter: /Cultuurcentra

Deze illustratie komt uit de publicatie n.a.v. 40 jaar cultuurcentra: http://issuu.com/vvcvzw/docs/krachtccgc40jaar_digi.